

**GRADIVO ZA SEJO OBČINSKEGA SVETA
OBČINE BRDA**

PREDSTAVITEV PROJEKTA

»STAREJŠI ZA VIŠJO KAKOVOST ŽIVLJENJA DOMA«

Ideja organiziranega pristopa k medsebojni pomoči starejših je v Sloveniji nastajala od leta 1995 v vrsti projektov, ki so jih najprej zastavili strokovnjaki **Slovenske filantropije** (Združenje za promocijo prostovoljstva) skupaj s strokovnjaki v posameznih društvih upokojencev (DU), nato pa z **Zvezo društev upokojencev Slovenije (ZDUS)**.

Projekt pod imenom **»Starejši za višjo kakovost življenja doma«** (krajše »Starejši za starejše«) temelji na prostovoljstvu in se je začel leta 2004 s 14 DU v Sloveniji. Bistvo programa je v tem, da starejši prostovoljci obiščejo vse starejše od 69 let v svoji okolici, jih povprašajo o tem, kako živijo (anketa) in jim poskušajo organizirati pomoč, če jo potrebujejo. V projekt so vključeni vsi starejši, ne le člani društva upokojencev. V obravnavo so zajeti le tisti, ki živijo doma.

Društvo, ki se odloči za ta projekt, pridobi med članstvom prostovoljce/-ke, ki so pripravljeni izvajati naloge. Te so:

- ugotavljanje potreb po pomoči starejšim, ki živijo doma (s pomočjo ankete),
- organizacija različnih oblik pomoči in
- spremljanje učinkovitosti pomoči.

Namen projekta je vzpostaviti trajno medsebojno pomoč starejših od 69 let na celotnem območju Republike Slovenije. V projekt je sedaj vključenih 283 od 498 DU. Pokritih je 64% vseh starejših od 69 let v Sloveniji. Na Sev. Primorskem je doslej vključenih 11 DU (od 29).

Program »Starejši za starejše« izboljšuje kakovost življenja starejših in jim omogoča, da lahko čim dlje ostanejo v domačem okolju. Prostovoljci skušajo poiskati vse tiste starejše osebe, ki ne znajo ali ne zmorejo najti pomoči in jim iz lastnih vrst ali v okviru strokovnih služb le-to organizirajo.

Prostovoljce vodi **koordinator**, ki je zadolžen za organizacijo dela v projektu, usposabljanje prostovoljcev, vnos podatkov, skrbi za zaščito osebnih podatkov anketirancev, se udeležuje rednih mesečnih sestankov koordinatorjev na področju PZDU in rednih letnih izobraževanj. Vsi prostovoljci v projektu se seznanijo z Etičnim kodeksom in se zavežejo k molčečnosti.

DU KOJSKO SE JE V PROJEKT VKLJUČILO LETA 2006

Z vključitvijo v projekt je DU Kojsko od FIHO (Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij) dobilo sredstva za opremo pisarne društva (ta služi še VS Kojsko in KO ZB Kojsko), od ZDUS-a pa računalniško opremo za vnos in obdelavo podatkov. O projektu smo predhodno na kratko obvestili vsa gospodinjstva (nekdanje KS Kojsko).

Z delom je začelo 15 usposobljenih prostovoljk s koordinatorico (Mileno Beguš). V teh letih delovanja je nekaj prostovoljk že prenehalo z delom. Trenutno nimamo nobene prostovoljke v Šmartnem in na Humu. Ob koncu leta 2012 je v projektu delalo poleg koordinatorice še 13 prostovoljk, tri so se še usposabljale.

Vključitev starejših v projekt se začne s prvim obiskom in anketiranjem, če na to pristanejo. Nekateri anketiranje odklanjajo iz različnih razlogov. Z anketo ugotavljamo: osnovne podatke o anketirancih, osebno počutje, kakovost bivanja, potrebo po pomoči, druženje in prosti čas. S pristankom anketiranca se podatki vnesejo v poseben računalniški program tako, da je zadoščeno predpisom o zaščiti varstva osebnih podatkov anketirancev. Sledijo ponovni obiski (najmanj 1-krat letno). Prostovoljke ob obiskih in v pogovorih s starejšimi ugotavljajo, kako živijo, prisluhnejo njihovim potrebam po pomoči in le-te posredujejo koordinatorju. On s pristankom osebe posreduje potrebo po ustrezni strokovni pomoči (praviloma na Center za socialno delo).

Včasih starejši sami pokličejo in prosijo za usluge, ki jih prostovoljke lahko opravijo, in sicer: osebni prevozi, prinos blaga iz trgovine, pisanje prošenj in vlog, svetovanje, drobne pomoči na domu, priprava obroka hrane, sprehodi, druženje ipd.

Vnos zahtevanih podatkov (anket in opravljenega dela) se izvaja v posebnem programu ZDUS-a, imenovanem BOPRO, ki je zaščiten. Dostop do njega imajo samo koordinatorji ali vnašalci podatkov z določenim uporabniškim imenom in geslom. Vnos opravljenega dela se opravi sproti oziroma mesečno, ko prostovoljke oddajo koordinatorju svoje poročilo o opravljenem delu. Vneseni podatki se (brez osebnih podatkov anketirancev) zbirajo na centralnem strežniku ZDUS-a, ki te podatke uporablja v statistične namene.

V projektu poteka tudi vsakoletno usposabljanje prostovoljcev, vedno tudi z določeno vodilno temo, ki zadeva starejše, npr.: prepoznavanje demenca, oblike pomoči na domu, nasilje nad starejšimi.

Prostovoljci so za delo nagrajeni enkrat letno s prostovoljskimi srečanji. Prostovoljci Severne primorske se izmenično srečujemo s prostovoljci Dolenjske in Bele krajine. Prvo srečanje je bilo v Brdih, letos bo peto srečanje, tokrat v Tolminu (11. maja).

Stalni letni program dela, ki poteka v okviru projekta

- Enkrat letno organiziramo srečanje starejših krajanov s programom in pogostitvijo.
- Pred božičem obiščemo in obdarimo vse starejše nad 79 let.
- Osebno voščimo vsem ob okroglih rojstnih dnevih in jih skromno obdarimo Vsem tistim, ki so stari nad 90 let in tistim, ki so v domovih, pa voščimo vsako leto.
- Ob 8. marcu voščimo vsem ženskam, tudi tistim, ki bivajo v domovih.
- Sodelujemo z domom upokojencev v Podsobotinu.
- Sodelujemo s patronažno sestro Tatjano Simčič.
- Občasno sodelujemo z OŠ Dobrovo in POŠ Kojsko.

Nekatere druge dosedanje aktivnosti v okviru projekta

- 21. maja 2009 smo uspešno organizirali **1. srečanje prostovoljcev** Severne Primorske in Dolenjske v kleti na Dobrovem. Poskrbeli smo tudi za turistično predstavitev Brd med vožnjo od Solkana do Dobrovega, s postankom pri razglednem stolpu v Gonjačah.
- 5. decembra 2008 smo v občini organizirali **okroglo mizo** na temo **Kako živijo starejši v Brdih**.
- Lani je bilo evropsko leto aktivnega staranja in medgeneracijske solidarnosti. Skupaj z OŠ Dobrovo smo se vključili v t.im. »**Dan za spremembe**«, ki že nekaj let poteka na pobudo Slovenske filantropije. Izvedli smo ga v domu v Podsabotinu, 21. marca.
- 4. in 5. februarja 2013 je Slovenska filantropija v sodelovanju z Regionalnim stičiščem NVO Planota organizirala **regijski obisk**, ki smo se ga udeležili. Na programu sta bili tudi dve delavnici za občinske delavce. Samo dve občini (Bovec in Nova Gorica) sta poslali svojega predstavnika. Zato je tudi odpadlo predavanje – »Kako se lahko nevladni sektor vključi v sprejem odločitev na občinski ravni«.

Širše sodelovanje v projektu

V okviru mednarodnega projekta »Ostani aktiven, bodi prostovoljec« sem bila leta 2009 med 10 udeleženci iz Slovenije na 14-dnevni izmenjavi izkušenj (od 22. 3. do 5. 4.) na področju prostovoljstva v Italiji (v Rimu in Vidmu). Bila sem zadolžena, da predstavim, kako deluje projekt »Starejši za starejše« v Sloveniji. Takrat sem navezala stike s prostovoljsko organizacijo ADA Furlanije Julijske krajine in potem smo, skupaj z ZDUS-om, Slovensko filantropijo in s pokrajinskim koordinatorjem Aldom Ternovcem, sodelovali z njimi, in sicer z medsebojnimi obiski in izmenjavo izkušenj.

Od 18. do 20. novembra 2009 pa sem se udeležila zaključka projekta »Ostani aktiven, bodi prostovoljec«, ki je bil na sedežu Evropskega parlamenta v Bruslju in sem tam predstavila delo in vtise slovenske skupine, ki je bila v Italiji.

Financiranje projekta in nagrajevanje dela prostovoljcev

Sredstva za materialne stroške in za nagrado koordinatorju prispeva ZDUS na podlagi števila starejših, števila prostovoljcev, velikosti območja in opravljenega dela. Društvo prejema sredstva v treh obrokih. Za vsako preteklo leto moramo poslati finančno poročilo z vsemi prilogami, ki dokazujejo, kako so bila sredstva porabljena.

Koordinatorju in prostovoljcem se krijejo potni stroški. Poleg tega se zanje organizira nagradni izlet, ki se izvede v obliki srečanja prostovoljcev Dolenjske in Bele krajine ter Severne Primorske.

Prijavljamo se na občinski razpis (z dvema projektoma: DU in projekt »Starejši za starejše«) in tudi s tega naslova pridobimo denarna sredstva, ki jih namenjamo ločeno za društvo in za projekt. Ta sredstva koristimo za organizacijo srečanja starejših, za nekatere materialne stroške (pisarniški in računalniški material), za voščilnice in obdaritve.

Ostali donatorji

Pri izvajanju programa srečanja starejših ali srečanja prostovoljcev so nam doslej z denarnimi sredstvi, v blagu ali storitvah pomagali: Vinska klet Goriška brda, Občina Brda, Mercator, Pecivo Nova Gorica, Nova KBM d.d. Nova Gorica, OŠ Dobrovo ter še nekateri posamezniki. Občina Brda nam nudi brezplačno uporabo prostora, krije stroške razsvetljave in ogrevanja, kar pomeni za društvo velik prihranek.

Opazanja prostovoljk in koordinatorke

Pri svojem delu prostovoljke opazamo, da v Brdih svojci v glavnem dobro skrbijo za svoje starejše in smo ob obiskih zaznali zanemarljivo malo primerov zanemarjenosti. V takem primeru obvestimo patronažno službo ali pa CSD, ki poskrbi za ustrezno rešitev.

V vaseh, ki so zajete v naš projekt, nimamo takih primerov starejših, ki nimajo nikogar, da bi zanje skrbel. Če svojci ne zmorejo več ustrezno skrbeti zanje, priskrbijo pomoč na domu ali pa jih nastanijo v domovih. Je pa tudi kakšen primer, ko zaradi nesoglasij med ožjimi svojci starejši trpijo, kar vpliva na njihovo kvaliteto življenja doma.

Iz anket, ki smo jih opravili, pa je razvidno, da je zelo malo starejših deležnih preventivnih obiskov starejših patronažne službe (velja za celotno Severno Primorsko).

Sodelovanje z občino

Projekt sem prvič predstavila na seji občinskega sveta januarja 2010. S strani občine in župana g. Franca Mužiča osebno smo deležni podpore, razumevanja in pomoči, za kar smo zelo hvaležni. Sicer pa je občina tako in tako odgovorna, da primerno poskrbi za vse svoje občane.

Ob tej priliki bi dala **pobudo** za še boljše delo in sodelovanje, ki bo v korist starejših.

- Občina ima, med drugim, tudi komisijo za socialna vprašanja. Dajem v razmislek pobudo, da se ustanovi lokalna interdisciplinarna skupina, ki bi delovala v okviru Komisije za socialna vprašanja. Sklep o imenovanju izda župan. (PRILOGA 2).

Pa še malo **kritike**:

- Že omenjenega regijskega obiska, ki ga je 4. in 5. februarja v Novi Gorici organizirala Slovenska filantropija v soorganizaciji Regionalnega stičišča NVO Planota in CSD Nova Gorica, se ni udeležil nihče od drugih vabljenih iz naše občine (ne predstavnik občine in ne predstavnik šole Dobrovo).

Poročilo za sejo občinskega sveta je pripravila Milena Beguš, koordinatorica v projektu »Starejši za starejše« v DU Kojsko.

PRILOGE:

1. Število starejših na območju DU Kojsko (zadnjih 5 let)
2. Predlog osnutka sklepa
3. Predlog osnutka poslovnika

PRILOGA 1

ŠTEVILO STAREJŠIH NA OBMOČJU DU KOJSKO (zadnjih pet let)

Število starejših, vključenih v projekt v začetku leta 2009

STANJE JANUAR 2009	MOŠKI	ŽENSKE	SKUPAJ
ŽIVI DOMA	133	196	329
ŽIVI V DOMU	4	15	19
ŽIVI DRUGJE	1	5	6
SKUPAJ	138	216	354

Število starejših, vključenih v projekt v začetku leta 2010

STANJE JANUAR 2010	MOŠKI	ŽENSKE	SKUPAJ
ŽIVI DOMA	132	197	329
ŽIVI V DOMU	4	19	23
ŽIVI DRUGJE	1	4	5
SKUPAJ	137	220	357

Število starejših, vključenih v projekt v začetku leta 2011

STANJE 1. JANUAR 2011	MOŠKI	ŽENSKE	SKUPAJ
ŽIVI DOMA	130	187	317
ŽIVI V DOMU	3	15	18
ŽIVI DRUGJE	1	5	6
SKUPAJ	134	207	341

Število starejših, vključenih v projekt v začetku leta 2012

STANJE 1. JANUAR 2012	MOŠKI	ŽENSKE	SKUPAJ
ŽIVI DOMA	138	185	323
ŽIVI V DOMU	5	15	20
ŽIVI DRUGJE	2	3	5
SKUPAJ	145	203	348

Število starejših, vključenih v projekt v začetku leta 2013

STANJE 1. JANUAR 2013			
ŽIVI DOMA	139	190	329
ŽIVI V DOMU	7	11	18
ŽIVI DRUGJE	3	3	6
SKUPAJ			

PRILOGA 2 - Predlog osnutka sklepa

Občina Brda
Župan Franc Mužič
Trg 25. maja 2
5212 Dobrovo

Na podlagi 30. in 92. člena Statuta občine Brda (Uradno glasilo 4/2006)
izdajam

SKLEP

o imenovanju interdisciplinarne skupine za varstvo starejših oseb v Občini Brda.

1.

V okviru Komisije za socialna vprašanja se ustanovi lokalna interdisciplinarna skupina, ki bo skrbelo za:

- povezovanje in usmerjanje vseh dejavnikov, ki skrbijo za starejše občane, s ciljem enotnega in učinkovitega razreševanja problematike starejših občanov v Občini Brda,
- dajala pobude za razreševanje problematike starejših,
- organizirala in spodbujala akcije za izkazovanje pozornosti in pomoči starejšim občanom in
- opravljala druge naloge na področju varstva starejših občanov.

2.

Interdisciplinarna skupina ima člane, ki zastopajo:

- Občino Brda
- Center za socialno delo
- Patronažno službo
- Zdravstveno službo
- Društva upokojencev
- Zvezo borcev za vrednote NOB
- Briško Karitas
- Rdeči križ
- Policijo

Predsednika in namestnika predsednika skupine izvolijo imenovani člani na prvem – konstitutivnem sestanku.

3.

Način in vsebino dela ter pristojnosti se uredi s poslovníkom.

4.

Ta sklep velja z dnem izdaje in se posreduje vsem imenovanim.

Župan:
Franc Mužič

PRILOGA 3 – Predlog osnutka poslovnika

Občina Brda
Trg 25. maja 2
5211 Dobrovo

Društvo upokojencev Kojsko
Kojsko 26
5211 Kojsko

POSLOVNIK

o načinu dela in pristojnosti interdisciplinarne skupine za varstvo starejših oseb
v Občini Brda

1. člen

S tem poslovníkom se ureja način delovanja in pristojnosti interdisciplinarne skupine za varstvo starejših oseb (v nadaljevanju interdisciplinarna skupina), ki deluje v okviru Komisije za socialna vprašanja v Občini Brda.

2. člen

Interdisciplinarna skupina se sestaja po potrebi, na pobudo predsednika ali kateregakoli drugega člana ali predsednika Komisije za socialna vprašanja pri Občini Brda. Sestanki se vršijo v prostorih Občine Brda ali na sedežu Društva upokojencev Kojsko.

3. člen

Na sestankih skupina obravnava problematiko starejših na celotnem območju Občine Brda. Usklajuje delovanje akterjev, ki se ukvarjajo s problematiko starejših, išče ustrezne rešitve in nadzira izvrševanje le-teh.

4. člen

Skrbi za to, da so vsi starejši, ki potrebujejo pomoč ali zgolj pozornost, enakovredno obravnavani.

5. člen

Člani skupine in tisti, ki z njo sodelujejo, so zavezani molčečnosti (Etični kodeks) in spoštovanju Zakona o varovanju osebnih podatkov.

6. člen

Poslovník sprejme komisija na svoji prvi – konstitutivni seji.

Župan občine Brda
Franc Mužič

Predsednik DU Kojsko
Karlo Turk